

1. Verhuizen

Met knarsende remmen komt de verhuiswagen tot stilstand, pal voor huisnummer 52. Verhuizer Bert opent het portier van de vrachtwagen en springt uit de cabine. 'Welkom in de grote stad, jongen!' zegt hij grijnzend tegen Niels. Die reageert een stuk minder enthousiast. De rit voor in de vrachtwagen was nog wel leuk, maar nu is het menens.

Vanaf vandaag woont hij in Utrecht, met meer dan driehonderdduizend mensen op een kluitje. Dat is wel even wat anders dan zijn geboortedorp dat hij een uurtje geleden uitreed. Sloopjes springen en hutten bouwen kan hij in de stad wel vergeten. En zijn kompas zal vanaf nu vast vaker in de kast liggen dan in zijn broekzak zitten.

Met een zucht klimt Niels uit de vrachtwagen en loopt naar de wijd openstaande voordeur. Zijn vader en moeder zijn er al en staan klaar om de verhuizers de weg te wijzen. Kijk, papa heeft zelfs al een bordje naast de voordeur geschroefd.

'E. J. van Ingen, huisarts. Behandeling volgens afspraak. Ingang om de hoek.'

Niels loopt naar binnen. Eerst maar eens kijken hoe zijn kamer eruitziet. De vorige keer dat hij hier was, hing

het vergeelde behang van de vorige bewoners nog in flarden aan de muren.

Nieuwsgierig klimt hij twee trappen op, naar de zolderkamer die vanaf vandaag de zijne is. Zo, dat valt hem niks tegen! Vooral die lange muur met camouflagebehang is leuk geworden. Er hangt alleen nog wel een doordringende verflucht. Niels niest, snuit zijn neus en niest nog een keer. Terwijl hij zijn zakdoek weer in zijn broekzak propt, loopt hij naar de dakkapel. Hij zet het raam wijd open en steekt zijn hoofd naar buiten. Even wat frisse lucht.

Tjonge, wat kan hij ver kijken! Je zou niet zeggen dat je hier midden in een benauwde binnenstad zit.

Even verderop beneemt een grote kerk het uitzicht.

Een kerk zonder toren. Vreemd. Wat meer naar rechts staat wel een enorme toren. Het is de Utrechtse Domtoren, weet Niels. 'De hoogste kerktoren van Nederland', zei meester De Raadt van groep 7 nog vlak voor de vakantie, toen hij bij aardrijkskunde de provincie Utrecht behandelde. Terwijl hij dat zei, knipoogde hij naar Niels. 'Ruim 112 meter hoog, Niels. Je gaat hem in de vakantie toch zeker wel beklimmen? Elke Utrechenaar moet dat een keer hebben gedaan. Mail je ons nog hoeveel treden hij telt?'

'Niels!' Moeders stem haalt hem uit zijn gepeins.

'Jahaa', roept hij, terwijl hij met grote sprongen de trap af bonkt.

‘Ik heb drinken ingeschonken. Het staat in de keuken.’
Meteen is ze verdwenen, om de verhuizers te vertellen waar de antieke boekenkast moet staan.

Niels klokt zijn cola in een paar slokken naar binnen. Een stroopwafel verdwijnt er met grote happen achteraan. Nog kauwend op het laatste stuk loopt hij nieuwsgierig de hal weer in.

‘Aan de kant, kerel’, waarschuwt Bert, die samen met de andere verhuizer de eettafel de woonkamer in draagt. Dat doen ze slim, denkt Niels bewonderend. Voorzichtig tillen ze de tafel op zijn kant en schuiven hem, met de voorste poten vooruit, de kamer in. Een beetje draaien en het tafelblad is ook al binnen. Nu de achterpoten nog. Gaat ze dat lukken?

Nieuwsgierig komt Niels wat dichterbij, maar dat wil Bert niet hebben.

‘Wegwezen!’ snauwt hij gespannen. ‘Straks stoten we tegen de deurpost en dan is het natuurlijk onze schuld!’

Geschrokken stapt Niels achteruit. Daarbij botst hij per ongeluk tegen zijn moeder aan.

‘Ehh ... kan ik misschien ergens mee helpen?’ biedt hij aan.

Een beetje bedenkelijk wrijft moeder over haar onderarm. ‘Nee joh, dat is helemaal niet nodig. Ga jij maar even buiten rondkijken. De verhuizers knappen het werk wel op. Ze worden ervoor betaald.’

‘En dik ook’, zegt Bert terwijl hij met een flinke zwaai de tafel netjes op zijn poten zet. Met een grote zakdoek wrijft hij het zweet van zijn gezicht. ‘Maar dat mag ook wel. Zeker in de zomer!’

Niet veel later staat Niels op de stoep voor zijn nieuwe huis. Eerst maar eens op het plein voor de kerk gaan kijken. Hij stapt de straat op, maar springt met dezelfde gang weer terug. Een scooter met daarop twee jongens scheurt rakelings voor hem langs.

Verbaasd neemt Niels de omgeving in zich op. Twee fietsers rijden met een flinke boog om de verhuishwagen heen. Aan de andere kant moet een brommer vol in de remmen om ze te ontwijken. Een deftige meneer met een zwart koffertje in de hand wacht ongeduldig tot hij weer verder kan lopen, intussen mopperend op de verhuishwagen, die flink wat ruimte inneemt. Lang zal hij er niet meer staan, ziet Niels. Een groot deel van de meubels is er al uit. Nu de verhuisdozen nog.

Een paar meter verderop staat een jongen van zijn leeftijd ook naar de verhuishwagen te kijken. Aarzelend loopt Niels op hem af. ‘Hoi’, zegt hij verlegen. ‘Woon jij misschien naast ons?’ Hij wijst op de statige woning direct naast de zijne.

Een beetje spottend kijkt de knul hem aan. ‘Neeeeee’, klinkt het langgerekt. ‘Dát kan Nickie z’n mammié niet betalen.’ Met een hoofdknik wijst hij op de smalle,

grauwe steeg die verderop begint. 'Ik woon daar ergens.' Meteen begint hij over iets anders. 'Dus de dokter heeft ook een zoon?' zegt hij met een hoofdknik naar het bord naast de deur.

'En een vrouw en twee dochters', knikt Niels. 'Mijn zusjes logeren nog bij opa en oma. Die komen morgen, als alles een beetje op z'n plek staat.'

Met een schuin oog bekijkt hij Nick wat beter. Een oude spijkerbroek, versleten gympen. Hij heeft niet eens sokken aan. Zou z'n moeder daar ook geen geld voor hebben?

'We kunnen wel wat rondlopen?' Vanonder een vet-tige, blonde stekelkuif kijken twee blauwe ogen hem vragend aan. 'Ik heb tijd zat, de schoolbel gaat pas over vijf weken!'

Niels kijkt op zijn horloge. 'Om precies te zijn: over vier weken, zes dagen, negentien uur en vier minuten.'

Geamuseerd trekt Nick zijn rechterwenkbrauw op. 'Tjonge, ik dacht even dat je de seconden er ook nog bij zou doen. Jij hebt zeker altijd een tien voor rekenen?'

Niels gunt zich niet eens tijd om te antwoorden. Hij heeft meer oog voor het oude gebouw, recht voor hem. De kerk zonder toren.

'Zullen we eerst eens bij die kerk gaan kijken?' stelt Niels voor. Hij maakt een vage beweging richting de Janskerk.

‘Best’, zegt Nick. Onverschillig haalt hij zijn schouders op. ‘Niet dat daar zo veel te beleven is. Af en toe een bruiloft, maar vandaag heeft de pastoor zo te zien een vrije dag.’ Grinnikend wijst hij op de kerkdeuren. Ze zitten potdicht.

‘Is het een roomse kerk?’ vraagt Niels belangstellend. Ga jij daar naartoe, zondags?’

‘Nee, nee, nee.’ Afwerend steekt Nick beide handen voor zich uit. ‘Ik ga nooit naar de kerk. Jij dan?’

‘Niet hier’, legt Niels uit. ‘Onze kerk staat verderop in de binnenstad. Ik ben er nog nooit geweest. Mijn vader wel.’

De jongens lopen langs een bloemenstalletje. ‘Twee bossies rozen voor vijf euro’, roept de bloemist. Voor bloemen heeft Niels geen belangstelling. Vol interesse kijkt hij naar de cijfers die even verderop in een wijde cirkel in de bestrating van het plein zijn aangebracht. ‘Wat is dat?’ vraagt hij verwonderd. ‘Een hinkelbaan of zo?’

‘Het valt te proberen’, zegt Nick met een grijns. ‘Met die lange benen van jou krijg je het misschien net voor elkaar. Ik begin er niet aan. Ik ga gegarandeerd op m’n plaat.’ Dan serieus: ‘Dat is een zonnwijzer. Als je in het midden op de juiste maantegel gaat staan, wijst de schaduw van je hoofd aan hoe laat het is.’

‘Echt waar?’ Even denkt Niels dat Nick hem voor de gek houdt, maar als die heftig knikt, loopt hij toch naar

het midden van de cirkel toe. Hij parkeert zijn lange benen op de maand juli en volgt vanuit zijn ooghoeken de schaduw die zijn lichaam op de klinkers werpt. Die wijst in de richting van het cijfer een.

Een snelle blik op zijn horloge leert Niels dat het tien voor twee is. 'Het klopt niet!' roept hij teleurgesteld uit. Argwanend kijkt hij Nick aan. 'Is het echt een zonnwijzer?'

'Je gelooft me niet, hè? Sommige mensen komen speciaal naar Utrecht om hem te bekijken. Dat zie ik weleens als ik hier zit', zegt Nick. Hij maakt een vage beweging naar drie groengeverfde bankjes, iets verderop.

Een diepe denkrimpel verschijnt boven Niels' ogen. Nick maakt geen grapje, dat ziet hij nu wel in. Toch blijft het vreemd dat de tijd voor geen meter klopt. 'Het is natuurlijk wel zomer', zegt hij dan voorzichtig. 'Dat scheelt een uur, want in maart hebben we de klok een uur vooruitgezet.' Niels kan dat altijd goed onthouden. In het najaar kun je op zondag een keer een uur uitslapen, maar in het voorjaar moet je juist vroeg je bed uit om op tijd in de kerk te komen. Opnieuw volgt hij de richting van de schaduw aandachtig. Ja, als hij er een uur bijtelt, klopt het aardig.

Speurend kijkt hij om zich heen. 'Staat er geen bord bij?'

Nick schudt zijn hoofd en komt meteen in beweging.

‘Er zit wel ergens een tegel waar wat op staat, geloof ik.’ Hij houdt halt bij een grote, grijze tegel waarin letters zijn uitgebeiteld en leest hardop voor: ‘Ga op de juiste datum staan. Midden op de lijn. Uw schaduw wijst de tijd aan (zomertijd 1 uur extra).’

Niels knikt instemmend. Hij neemt een flinke stap richting het vakje december. Tot zijn verbazing ziet hij dat zijn schaduw nu naar de elf wijst. ‘Dat is gek. De zon staat in december toch niet op een andere plek of zo? Volgens mij alleen wat lager’, denkt hij hardop.

Ongeïnteresseerd haalt Nick zijn schouders op. De verveelde blik in zijn ogen spreekt boekdelen.

‘Zijn er nog meer van zulke zonnewijzers in de stad?’ vraagt Niels toch verder.

Alweer moet Nick het antwoord schuldig blijven.

‘In de tuin van onze burgemeester staat ook een zonnewijzer’, gaat Niels onverstoorbaar door. ‘Allemaal hoepels, met een aanwijsstok in het midden. De schaduw van die stok wijst de uren aan.’ Nadenkend zwijgt hij even. ‘Ik zal vanavond eens op internet kijken of ik meer informatie kan vinden.’

Op hun gemak lopen de jongens naar de ingang van de Janskerk.

‘Moet je kijken!’ zegt Niels opeens. ‘Deze kerk is vroeger veel groter geweest. Je kunt zien waar de muren hebben gestaan.’

Inderdaad is de plaats van de verdwenen kerkmuren

op het kerkplein gemarkeerd met witte tegels. Nauwgezet bestudeert Niels het patroon. 'Zie je dat vierkante vak? Daar stond vast de toren. Een kerk zonder toren, ik vond dat al zo gek. Kijk, daar heb je er nog een. Misschien is in het verleden een deel van het gebouw ingestort en nooit meer opgebou...'

Abrupt breekt hij zijn zin af, want Nick barst in schaterlachen uit.

'Zo heb ik nog nooit iemand door de stad zien lopen', hikt hij, als hij weer een beetje tot bedaren is gekomen.

'Man, je kijkt alleen maar naar de grond. Wil je niet weten waar de dichtstbijzijnde supermarkt is, en de patatzaak?'

Niet-begrijpend kijkt Niels hem aan. 'Nee, waarom zou ik? Patat bakt mijn moeder altijd in de garage en de boodschappen doet ze ook meestal zelf.'

'Maar iedereen heeft toch weleens zin in een blikje cola of een frikadel? Zeker als het warm is, of tijd om te eten?' houdt Nick aan.

'Drinken haal ik thuis wel en we eten altijd vroeg, want mijn zusje moet op tijd naar bed', legt Niels uit.

'Je bent wel een aparte', lacht Nick. 'Waar komen jullie eigenlijk vandaan?'

'Uit de Alblasserwaard', is het korte antwoord.

'De alblassewat?'

'Dat is een polder, hier een eindje vandaan', verduidelijkt Niels. 'Heb je weleens van de molens van Kinderdijk gehoord? Die staan daar ook.'

Een spottende blik is het resultaat. 'Een polder. Oké, dat verklaart alles!'

Met een verontwaardigd gezicht slentert Niels richting huis. Hij zal Nick eens laten zien dat polderjongens echt niet voor de poes zijn. Supermarkten en patatza-ken, alsof dat de belangrijkste bezienswaardigheden van de stad zijn. Nick heeft vast nog nooit de Domtoren beklommen.

'Zie ik je morgen weer?' vraagt Nick als ze de straat oversteken.

Niels knikt. 'Bij de zonnewijzer, oké? Als de schaduw op de negen valt.'

Opnieuw trekt Nick even verbaasd zijn wenkbrauwen op. Aarzelend opent hij zijn mond: 'Een uur of tien, dus?'

Niels lacht. 'Klopt. Je leert het al!'